

Posudek na bakalářskou práci

Název: Cesta za snem: Lifestyloví migranti v Bulharsku

Autorka: Kateřina Majerová

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, Praha 2014, 72 s.

Kateřina Majerová si jako téma své bakalářské práce vybrala problematiku Britských migrantů v Bulharsku. Oblast zájmu si zvolila s uvážením, cíleně a věnovala se mu od počátku s velkým nasazením. Její přístup byl antropologický. Cílem badatelky bylo popsat a interpretovat sociální realitu života britských migrantů v Bulharsku. Ptala se po povaze jejich přítomnosti v migraci a podobě migrace jako takové.

Text bakalářské práce tedy vychází z etnografického výzkumu. Ten byl realizován v bulharských vesnicích, kde autorka prováděla zúčastněné pozorování a vedla polostrukturované rozhovory v rodinách britských migrantů. Její výzkumné nasazení bylo mimořádné a stojí za ocenění. Svědčí o něm i soubor prezentovaných dat.

Vytvořená data pak autorka intenzivně promýšlela. Přístupovala k nim holisticky a hledala logiku významů, které v sobě nesou. Vyšla původně z vlastního předporozumnění, že se jedná o skupinu neoruralistů. Posléze však dospěla k závěru, že pozici Britů na bulharském venkově nelze interpretovat skrze koncept neorurality, nýbrž v korespondenci s konceptem postmodernity, transnacionální a lifestylové migrace, tedy konceptů, které se vzájemně podporují. Výsledný text bakalářské práce je pak výsledkem hledání odpovědi na tuto otázku. Jednotlivé části textu přitom nelze chápat jako oddělené, přestože oddělené jsou, ale naopak jim rozumět jako průniku promýšlení dat a teorií. To o čem píše, odkazuje k faktu, že žánr bakalářské práce přispěl k tomu, že teoretická část a část prezentující data se odehrály na vlastních polích, přestože v promýšlení autorky po celou dobu působily dohromady. To znamená, že popis dat působí příliš deskriptivně, což by v přímém propojení s literaturou bylo překonáno. O propojení dat a teorie nakonec svědčí i analytický závěr.

O čem je tedy práce Kateřiny Majerové. Autorka představuje Brity v Bulharsku jako produkty postmoderní doby. Jejich migrační projekt pro mnohé z nich otevírá novou životní etapu. Smysl této životní etapě dává právě migrace za zdravým životním stylem. Nicméně více než povahu neorurality má jejich přítomnost v Bulharsku povahu transnacionální migrace, kdy proklamovaný životní styl je kapitálem (zde kulturním), který je třeba v rámci migrace získat a zmnožit, a zejména směrem k výchozí společnosti deklarovat. To se ukazuje zejména v rozporu mezi vlastním životem na bulharském venkově, který autorka pozorovala a webovými stránkami migrantů. Vlastní život na bulharském venkově pak určují principy transnacionální migrace (transnacionální migrační sociální sítě a sociální pole, transnacionální toky informací, transnacionální identita, změna ekonomických poměrů v ekonomicky slabším prostoru migračního toku). Kromě toho autorka identifikuje jako významný princip bílého muže (orientalismus), který vede k tomu, že se na místní obyvatelstvo Britové dívají jako na zaostalé, které je třeba pozvednout. To posiluje jejich izolovanost a vazbu k všemu britskému, tedy přispívá to k tomu, že pro většinu Britů, které zkoumala, jsou relevantní především kulturní vzory mimo hostitelskou zemi, a to např. na vzdory klimatickým podmínkám,

přestože Británie jako místo k životu bylo odmítnuto. Je otázka zda nelze o daném problému uvažovat jako o specifické formě kolonialismu (sice ne ekonomického, ale rozhodně morálního). V každém případě je život na bulharském venkově prezentován jako brikoláž britského životního stylu střední vrstvy, neoruralistů, globálních informačních toků a vlastní racionality podle osobních voleb a preferencí. Právě proto autorka dospívá k zásadnímu zjištění, že její britští migranti ve snaze vyvázat se s postmoderního životního stylu jen opakují postmoderní schémata.

Práce Kateřiny Majerové je myšlenkově bohatá. Mnoho myšlenek a interpretací autorka vložila do pasáží promýšlejících interpretační rámce problému. Tím se tak trochu málo pochlubila závěry, ke kterým došla, v nichž ukázala další rovinu či podobu lifestyle migrace. Práce je bohatá i získanými daty. Nicméně korespondenci mezi daty a teorií si musí čtenář hledat sám. Další slabinou je, že autorka poctivě představila všechny koncepty, které zavztáhla do interpretace. Některé dílčí však mohla použít jen v textu, nebo je spojit s jinými tématy. Např. orientalismus dát do souvislosti se vztahem bohatých a chudých zemí, které vstupují do migrace.

Práce Kateřiny Majerové si vážím. Jako vedoucí práce potvrzují, že pracovala systematicky a s nasazením. V rámci obhajoby bych ráda, kdyby autorka cíleně promýšlela tezi, která vyplývá z jejího výzkumu, a to tedy, že webové stránky jsou způsobem sebeprezentace směrem k zemi původu a že v tomto směru neoruralita je oním kulturním kapitálem, který je třeba obhájit. Dále si myslím, že by měla autorka práci kondenzovat na článek a zveřejnit ho.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji velmi dobře.

V Lisabonu 12. 9. 2014

Dana Bittnerová